Przesyłka uiszczona ryczałtem.

Nr. 65(72) Vilnius, trečiadienis, 1929 m. gruodžio mėn. 18 d. II metai.

VILNIAUS RYTOJUS

Lietuvių visuomenės, politikos ir literatūros iliustruotas laikraštis.
Išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Šv. Jono g-vė Nr. 8—1. Redakcija priima nuo 10 iki 12 val. Administracija priima 9—2 val. po pietų.

REDAKCIJA straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintas korespondencijas ir smulkesnius straipsnius naikina. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 4 auks., pusei metų — 2 auks. 3 mėn. — 1 auksinas. Atskiro numerio kaina 10 skat. Užsienyje metams 1 doleris. Užsisakyti galima nemažiau kaip 3 mėnesiams.

GAILA PASTANGŲ.

Visiems žinoma, kad Vilnius ir visas jo kraštas juo toliau, juo giliau krenta skurdo bedugnėn. Tai pripažįsta patys lenkai, o kartas nuo karto jų spauda tiesiog triukšmą kelia del baisios medžiaginės Vilniaus padėties. Tie šauksmai yra visai suprantami ir pamatuoti. Bet visa nelaimė yra tame, kad tų šauksmų ir aimanavimų nėra kam išklausyti, o dar blogiau, kad jais skurdo, kuris apima kaskart vis platesnius gyventojų sluoksnius, — nesumažinsi. Tai aišku ir šio tvirtinimo prirodinėti nereikia.

Bet gi kyla klausimas: kas daryti, kas bus toliau su šiuo kraštu? Žinome visi, kad šiandieną Vilniaus judėjimas ir bendras jo gyvumas yra tik šešėlis visa to, kas buvo prieš karą. Vilnius neturi galimybės plėsti savo gyvumo, nes yra siaurame koridoriuje, rankovėje; Vilnius kadaise buvo sostinė — dabar vaivadijos miestas. Susidarius šitaip sunkiai Vilniaus ir viso krašto ekonominei padėčiai, noroms nenoroms išeities reikia ieškoti. Ir ieškoma.

Vilniuje nuo poros metų veikia vadinamoji Vilniaus Vaivadijos Taryba (Wileńska Rada Wojewódzka). Ką ta Taryba veikia ir ką jau iki šiol yra nuveikusi, nežinome. Tik girdisi, kad retkarčiais šaukiami posėdžiai. Nesenai viename posėdyje jos narys p. Br. Wędziagolski's įnešė sumanymą—padidinti Vilniaus vaivadiją. Šį sumanymą Taryba priėmė, kaipo skubų, ir nutarė reikalauti prijungti prie Vilniaus vaivadijos kelias Naugardėlio vaivadijos apskritis, esančias prie Vilniaus vaivadijos sienų. Turima galvoje: Lydos, Vložino, Ščučino apskritis ir Gardino apskrities dalis. Kyla klausimas, ko gi norima tuo Vilniaus vaivadijos padidinimu atsiekti?

Pasirodo, kad norima kokiu nors būdu išjudinti apmiręs Vilniaus gyvenimas. Intencija, kaip matome, labai gera, bet priemonės tai intencijai įgyvendinti stačiai juokingos. Juk tik reikia pagalvoti. Vilniaus ūkiškai — bankrūtas: pramonė apmirusi, prekyba neturi kur išsivystyti, statyba nepažengusi nė žingsnio pirmyn (Nuo karo pabaigos pastatyta Vilniuje vos keletas namų). Kas tą atgaivins? Nejaugi Vložino, Lydos ir Ščučino miesteliai? Jokiu būdu. Kas gi tam tikės, kad prijungus minėtų apskričių centrus ir plotus prie Vilniaus vaivadijos, Vilniaus kraštas atgis ekonominiu atžvilgiu. Ką duos Vilniui Vložinas, Lyda ir Ščučinas? Atsakome: **nieko**. Stebimes tiktai, kad visuomet teisingai ir bešališkai vertingas dalykų stovį „Przegląd Wileński“, savo 22-ame numeryje sveikina p. Wędziagolski'o sumanymą, manydamas, kad jeigu jau Vilnius pasilieka atskirtas nuo kitų judėjimo centrų, tai tegu bent jį gaivina Vložinas, Lyda ir Ščučinas. Kaip prie tokios nerealios išvados priėjo atsargus „Przegląd Wileński“, pasilieka paslaptis.

Mes gi lietuviai ne nuo šiandieną tvirtiname, kad ne ten ieško mirštančiam Vilniui išganymo p. Wędziagolskiai. Vložinas, Lyda, Ščučinas ar Smargainiai su Maišogala Vilniaus nebeišgelbės iš jo merdėjimo. Šituo būdu rūpinantis Vilniaus atgaivinimu, nuoširdžiai įspėjame p. Wędziagolskius dviem žodžiais: gaila pastangų.

Mirūnas.

Kaip užsisakyti „Vilniaus Rytojus."

Dažnai pasitaiko, kad asmens, norėdami užsiprenumeruoti „Vilniaus Rytojų“ daro tai per visokius pažįstamus, kurie kai kada apie tai visai nepraneša Redakcijai. Kad ateityje išvengus panašių nemalonumų; norinčius užsisakyti „Vilniaus Rytojų, prašome kreiptis laiškais per paštą. Taip pat prenumeratą prašome siųsti tik **per paštą**, o pinigai niekuomet neprapuola.

Taigi vengkite siųsti ir pinigus per rankas.

Vokiečiai reikalauja Silezijos.

Šiomis dienomis anglų kariuomenė galutinai išėjo iš Pareinės krašto. Belgų ir prancūzų kariuomenės apleido jau du Pareinės krašto ruožus, beliko trečias ir paskutinis. Del Pareinės okupacijos panaikinimo, palankūs lenkams prancūzų laikraščiai pradeda rašyti, kad Vokietijoje dabar prasidedanti plačiu užsimojimu akcija del Aukštosios Silezijos Vokietijai grąžinimo. Didelis prancūzų laikraštis „Echo de Paris“ (Paryžiaus Aidas“) rašo, kad atidavus Vokietijai antrą Pareinės krašto zoną, Berlyne įvykęs milžiniškas mitingas, manifestacija, kurioje Berlyno burmistras Racibora pasakė karštą kalbą kreipdamasis į visą pasaulį, kad padaryti galą negirdėtam skandalui — atplėšimui nuo Vokietijos Aukštosios Silezijos. Toje manifestacijoje priimta griežta rezoliucija, reikalaujanti kuo greičiau grąžinti Vokietijai Aukštąją Sileziją. Tokios manifestacijos ruošiamos visoje beveik Vokietijoje.

Straipsnio gale „Echo de Paris“ klausia, kas bus, kai vokiečiams bus prancūzų grąžintos visos iki šiol okupuotos žemės, jeigu grąžinus tik dalį susilaukta tokių netikėtų pasekų.

Del tų, Vokietijoje daromų manifestacijų ir mitingų, kuriuose dalyvauja tūkstantinės žmonių minios, labai nervuojasi lenkų spauda.

Išsigando.

Lenkų spauda visą laiką rašė ir rašo apie Sovietų Rusiją piešdama jos būklę juodžiausiomis spalvomis. Tik ir skaitai: ten sukilimas, ten žmogžudystė, ištvirkimas, badas, skurdas ir t. t.

Tuo tarpu pereitą šeštadienį Vilniaus bebekų organas „Kurj. Wil.“ įsidėjo aliarmuojantį įžangos straipsnį „Caveant Consules“. Tame straipsnyje, autorius pasiremdamas statistikos daviniais, išrodo, kad Sovietų Rusijos ekonominė būklė diena dienon auganti, kad ūkio produktų eksportas ir kaip sviesto, sūrio, ūkio mašinų senai jau pralenkė prieškarinį eksportą, o pav. ūkio mašinų gamyba pakilo 250% prieškarinės gamybos. Laikraštis nurodo, kad visuose miestuose statomos milžiniškos įvairiems išdirbiniams fabrikos, su Amerikos kapitalo pagalba vedama krašto elektrifikacija ir kas įdomu, kad gyventojų skaičius nepaprastai greit auga ir apskaitoma, kad 1940 metais Rusijoj bus jau 190 milijonų gyventojų.

Laikraštis imdamas visa tai domėn tvirtina, kad anksčiau ar vėliau Rusiją tarptautinėje prekyboje užims vieną žymiausių vietų.

Latvija pratęsia Lietuvai miestų lengvatas.

Derybos del prekybos sutarties tarp Lietuvos ir Latvijos iki šiol dar nebaigtos, o tuo tarpu latvių seimo išleistas įstatymas, sulig kurio Lietuvos prekėms buvo taikomos žemiausios miestų tarifos galioja tik iki 1930 m. sausio m. 16 d. Turėdamas tai domėi ministerių kabinetas priėmė ir nutarė perduoti seimui naują įstatymo projektą, kuriuo pirmiau Lietuvos prekėms taikomos lengvatos pratęsiamos pusei metų.

Pabaltės valstybių ekonominė konferencija.

Kaip jau esame nesenai minėję, Estijos sostinėj Taline praėjusią savaitę įvyko ekonominė pabaltijo konferencija, kurioj dalyvavo lietuvių, latvių ir estų atstovai, viso 160 asmenų. Konferencijos tikslas — pašalinti kliūtis, kurios trukdo minėtoms valstybėms ekonomiškai labiau susiartinti. Buvo skaityta keletas referatų ir ieškota kelių, kurie vestų prie tokio susiartinimo. Konferencijos dalyviai išreiškė pageidavimą daryti pastangų suvenodinti socijalę istatimdavystę, mokesčių sistemą ir eiti ateityje prie muitų unijos tarp virš minėtų valstybių.

Anglų spauda apie Lietuvą.

Visiems žinomame didžiuliame anglų žurnale „The Statist“ š. m. lapkričio m. 9. d. 2698 Nr., pasirodė „Lietuvos ekonominio ir finansinio gyvenimo apžvalga“.

Liečiant šios apžvalgos turinį charakteringa būtų pažymėti ir jos įvada, kurios turinį čia ir paduodame:

„Pasiskelbusioji 1918 metais nepriklausoma ir faktinai susikūrusioji 1919 metais Lietuvos Respublika tik nesenai atšventė pirmą savo nepriklausomo gyvavimo dešimties metų jubiliejų. Iškovojus visos tautos pastangomis politinę laisvę, Lietuva stengiasi palaikyti taikingus santykius su visomis valstybėmis ir žengdama ramiu tarptautinio ekonominio bei kultūrinio bendradarbavimo keliu, stiprina savo politinį kultūrišką savarankiškumą.

Lietuvos širdis ir kiti dideli jos teritorijos plotai vis dar nelietuvių rankose. Tačiau, lietuvių tauta nenustoja vilties, kad ir šis giliausias kiekvieno lietuvio širdies troškimas anksčiau ar vėliau bus atsiektas“.

Žemiau trumpais bruožais atvaizduojama, kaip vystėsi pastaraisiais metais Lietuvos ūkiškasis gyvenimas.

Žemės ūkis visose savo periferijose, pramonės, užsienio prekyba, susisiekimas, Klaipėdos uostas, bankai ir kreditai. Valstybės finansai, iždo skolos, viskas šiame straipsny randa sau atitinkamą vietą.

Vėliau, tas pats straipsnis, kiek sutrumpintoj formoj buvo perspausdintas kitame anglų statistikos bei ekonomikos žurnale „The Ekonomist“ 16. XI. 29 4499 Nr.

POLITIKOS APŽVALGA.

Rusijos bolševikų valdžia spaudžia pavergtąsias tautas nemažiau už senovės carus. Iš karto bolševikai leido kai kurioms jų valdžion pakliuvusioms tautoms sudaryti savo Sovietų respublikas ir davė daug pažadų. Bet jei kuri nors tų tautų parodo daugiau tautinės sąmonės ir noro nepriklausoma tapti — tuomet bolševikų valdžia stengiasi pasmaugti kiekvieną tautinį judėjimą pačioj užuomazgoj.

Netrukus po ukrainų veikėjų suėmimų spauda pranešė apie naujus gudų veikėjų suėmimus. Paskutinėmis dienomis Minske suimta ir sukišta kalėjiman 17 gudų žymių mokslininkų ir politikų su Lastauskiu priešaky. Tie veikėjai 1918 metais buvo sudarę Gudų Liaudies respubliką su sostine Minske. Užėmus Minską bolševikams, Gudų respublikos valdžia gavo prieglaudą Lietuvoj, — iš karto Vilniuj, o paskui Kaune. Paaiškėjus, kad bolševikai Minske įsigalėjo, visi minėtos valdžios nariai viešai paskelbė, kad atsižada savo praeities „klaidų“, kitaip sakant savo tėvynės nepriklausomybės, ir sugrįžo Sovietų Gudijon kultūrinio darbo dirbti. Kai kurie jų iš karto gavo net atsakomingas vietas. Bet žmonės, kurie kitados kovojo už tautines idėjas, nors, paskui nuo tų idėjų ir atsisakė, bolševikams pasirodė vistik pavojingi ir nepakenčiami. Iš karto juos išstūmė iš užimamų vietų, o paskui, senovės carų pavyzdžiu, kaipo neištikimus sukišo į kalėjimą.

Kinuose suirutė nesibaigia. Pernai tautinės kariuomenės vadas Čan-Kai-Šekas buvo lyg ir nuveikęs visus tarp savęs kovojančius generolus, pats tapo išrinktas Kinijos respublikos prezidentu ir jau rodėsi, kad ilgametei kinų revoliucijai atėjo galas. Čan-Kai-Šekas, nuraminęs savuosius generolus, manė su laiku išsivaduot ir iš svetimųjų valstybių globos. Didžiosios valstybės, naudodamosios Kinijos suirute, užėmė turtingiausias provincijas ir įvairiais būdais kiniečius išnaudoja. Nauja Kinijos valdžia sumanė pirmiausia atimti iš Rusijos bolševikų geležinkelį, kuris eina per Kinijos provinciją Mandžiūriją, bet iki šiol buvo rusų rankose. Tą geležinkelį kitados išvedė rusų caro valdžia ir prieš Didįjį karą jį valdė. Bolševikai, nuvertę carą, paveldėjo visą jo palikimą, o kartu ir Mandžiūrijos geležinkelį. Beto, 1924 m. Pekino ir Mukdeno sutartimis, kurias kiniečiai buvo priversti pasirašyti, gavo dar daugiau teisių. Šiemet pavasarį Čan-Kai-Šekas išvaikė arba suėmė esančius prie geležinkelio rusų valdininkus ir visą geležinkelį paėmė savo žinion. Tuomet bolševikai atsiuntė kiniečiams porą grąsinančių notų, o paskui jėga ėmė veržtis į jų kraštą. Kiniečiai būtų gal ir sulaikę raudonosios armijos puolimą, pradžioj jiems ir sekės, bet rudeniop jų valstybės viduj vėl sukilo keletas generolų prieš Čan-Kai-Šeką ir prasidėjo nauja revoliucija. Paskutinėmis dienomis telegramos praneša, kad sukilę generolai grėsia užimti net dabartinę Kinijos sostinę Nankiną. Įvairiose Kinijos provincijose eina dideli mūšiai. Buvo jau žinių, kad Čan-Kai-Šekas būsiąs priverstas atsistatydinti ir perleisti prezidentūrą vienam savo priešininkų. Dabar laimė vėl pakrypo Čan-Kai-Šeko pusėn, bet kuris kovojančių generolų galutinai laimės, tuo tarpu dar negalima numatyti. Bolševikai pasinaudodami nauja Kinijos suirute, labiau paspaudė kiniečius, sumušė keliose vietose ir privertė Mandžūrijos vyriausybę pasižadėti grąžinti jiems geležinkelį vėl tomis pačiomis sąlygomis. Tuo būdu tos didžiausios pasaulį 500 milijonų tautos pastangos atsikratyti svetimųjų išnaudojimo nuėjo niekais. Priežastis tos kiniečių silpnybės — vienybės stoka.

Žodis „Lietuvos Žinioms".

Lietuvoj liaudininkų leidžiamas laikraštis, „Lietuvos Žinios" 260 n-ry velamajam straipsny „Vilniaus krašto lietuvių judėjimas ir kunigai" gailiai apraudojo Vilniaus „kultūrininkams" daromas skriaudas ir paskutiniomis išplūdo mūsų tautiškai-katalikišką visuomenę ir jos veikėjus.

Anot „L. Ž.", Vilniaus kunigai su pasauliečiais „klerikalais" išstūmę iš viešojo lietuvių veikimo „energingesnę inteligentiją" (suprask kultūrininkus) ir paėmę savo rankas visą lietuvių judėjimą. Ramiai į tai žiūrėti esą negalima, nes tie „klerikalai", girdi, pataikaują lenkams endekams ir t. t. Visas straipsnys vien grynas melas ir pikti, bet negudrūs, prasimanymai, skleidžiami siauriais, partyviniais tikslais, neatsižvelgiant į jokios etikos ir net logikos dėsnius.

Kokiais gi faktais „L. Ž." galėtų paremti savo tuos tvirtinimus? Kuris gi Vilniaus kunigas, kurį „pažangųjį" ir kuomet iš viešojo veikimo yra išstūmęs? Ar tik ne patys, niekieno nestumiami, o vien todel, kad neturėjo didžiumos ir negalėjo kitiems diktuoti savo valios, tie keli "pažangieji" pabėgo iš jiems pavestų tautinių santykių? Nesmagu prisipažinti, bet taip. Tie keli „pažangieji", kurie šiandie kelia triukšmą, patys pabėgo nuo viešojo darbo ir tai dar sunkiausiu Vilniaus krašto lietuviam laiku—1927 m. retorsijų metu. Pasilikusių senose draugijose veikėjų „pažangieji" bėgiai buvo kelius kart kviečiami grįžti, bet jie griežtai atsisakė. Tuo būdu Vilniaus krašto lietuvių viešųjų reikalų našta užgulė vien ant tautiškai-katalikiškos visuomenės. Ta našta iki šiol laimingai nešama—visos draugijos senoviškai veikia ir savo veikimą plečia. Tuo tarpu gi „energingesnė inteligentija", susispietusi „Kultūroj", iki šiol nieko naudingo nenuveikė, o tik triukšmauja ir už savo neveiklumą kaltina kitus.

O kaip maža „L. Ž." skaitosi su logika, kai daro priekaištą tautiškai-katalikiškos visuomenės veikėjams, kad jie pataikauja lenkams endekams. Jei, logiškai galvojant, galima kam prikišti pataikavimas lenkams, tai gal tik tiems, kurie naudojasi jų malonėmis, o ne tiems, kurių sąskaiton tos malonės daromos. Juk, tur būt „L. Ž." yra žinomi faktai, kad, kai retorsijų metu mūsų kunigai buvo sukišti į kalėjimą, vadinamoji „energingesnioji inteligentija" per pora dienų gavo leidimą steigti naują draugiją; arba vėl,—kai iš „Ryto" buvo atimta mokytojų seminarija ir atiduota pažangiųjų „Kultūrai". Nereikia didelio galvočiaus, kad vien iš tų dviejų faktelių, apie kitus nutylint, pasidaryti priešingą, negu „L. Ž." išvadą.

Aišku, kaip diena, kad vadinamieji „pažangieji" patys meta savo klaidas ir lietuvių visuomenei padarytą žalą ir dabar visa tai nori pridengti nuo tos visuomenės akių nors vedamaisiais straipsniais, pirmiau „Viln. Šviesoj", o dabar „Liet. Žin." talpinamais. Dėja, ne pro čia kelias į prarastą visuomenės pasitikėjimą. Darbuose suklydus, tik darbais ir galima atitaisyti klaidas. Gudriausio melo ar pikčiausių prasimanymų tinklas visuomet bus per skystas, kad uždengti nuo visuomenės akių paklydimų paliktas dėmes. *C.*

Nepyk Sesyte.

(*Skiriu seselei Kazytei*).

Nepyk, sesyte, jog tau noriu
priminti laimės dieneles,
kada su savo jaunu broliu
linksmas giedojai daineles.

Kada dar rūtų vainikėlis
dabino tavo kaseles,
ir kaip lakštingalos balselis
ramino jaunas seseles.

Kada iš tavo dar krūtinės
pavasario veržėsi balsai,
ir savo mylimos gimtinės
mažus vaikelius mokinai.

Tas brangus laikas, mylimoji,
praslinko kaip viena diena
ir nueidėjo, laimingoji,
kaip stebūklingoji daina.

Tau rodos, tu esi laiminga
ir myli jis tave karštai,
bet neužmiršk, sesute mano,
kad brolio nekenčia jisai.

Suprasi, sese mylimoji,
kai mano balsą išgirsi
ir vėl jautrioj širdyje savo
tėvynės meilę pajusi.

Tada skaudu bus prisiminti
brangusis vardas Lietuvos,
kurį išdrįsai tu paminti,
del vyro svetimos tautos.

Tada gal skaudžiai sudejuosi
ir šauksi: „Gelbėkit mane!
nes žūstu priešo aš naguose"...
Suprasi klaidą, tu tada...

Tuomet nubėgus į šilelį
gegutės balsą išgirsi,
plaus ašaros tavo veidelį
ir graudžiai, balsiai pravirksi.

Bet nieks tavęs jau negelbės
gal tik lakštutė mylima,
viena ant medžio šakužėlės
liūdnai čiulbės, tau verkdama.

Čiulbės, kad tu išsižadėjai
tėvelių savo mylimų
ir vardą lietuvės pamynei,
Nuėjus išgamos keliu.

Jonas.

Įspėjimas emigrantams.

Paskutiniu laiku Brazilijoj jaučiama aštri pramonės, ypatingai kavos pramonės krizė. Prasidėjusi jau birželio mėn. prezidento rinkimų kampanija ypatingai pasidarė griežta dabartiniu metu, kada respublikonų ir demokratų partijos išstatė atskirus kandidatus. Nuo politinės konjunktūros žymia dalimi parėjo ir pramonės krizė. Kavos pramonė, kuri, kaip žinoma, sudaro vieną svarbiausių Brazilijos ekonominių faktorių, paskutiniu laiku atsidūrė sunkioj padėty. Kavos kainų kritimas biržoj sudaro labai rimto pavojaus vietinei valiutai. Ji jau pradėjo svyruoti. Pramonės krizė labai atsiliepė į Brazilijos darbininkų gerovę. Sustoję fabrikai atleidžia nuo darbo šimtais darbininkų. Miesto statybos darbai irgi sustojo ir daug darbininkų neteko darbo.

Tokiu būdu, kada seniau gyvenantieji ir jau apsipratę su vietos sąlygomis darbininkai netenka darbo, tikėtis naujai atvykstantiems emigrantams darbo, aišku, negalima.

Išvengti gi kavos krizės, arba ją bent sušvelninti yra vilties tik tuo atveju, jei Brazilija gaus 50.000.000 paskolą iš Amerikos ar Anglijos, tačiau, jau iš Anglijos paskolos tikėtis sunku. Mat, į Pietų Ameriką atvykusi anglų ekonominė komisija padarė Brazilijai tokius pasiūlymus, su kuriais ji jokiu būdu negali sutikti.

Tokiu būdu dabartiniu metu atvykstantieji į Braziliją nauji lietuviai emigrantai atsiduria nepaprastai sunkioj padėty. Daugumą jų neturi nei darbo, nei pinigų grįžti į tėvynę.

Atsižvelgiant į visas šias sąlygas, emigracija turėtų būti sustabdyta bent iki 1930 metų kovo 4 d., kada turės įvykti prezidento rinkimai, ir iki kavos pramonės krizės išsprendimo.

Bloga emigrantų padėtis ir Argentinoj, kur bedarbių skaičius taip pat greitai auga. Paskutiniu laiku, sumažėjus geležinkelio statybos darbams, darbo prie geležinkelio tiesimo tegalima gauti šiaurės provincijose, iš kur dėl nepakenčiamų darbo sąlygų ir didžiausio karščio bėga daugelis darbininkų. Paskutiniu laiku kelios valstybės buvo sustabdžiusios keliems mėnesiams emigraciją į Argentiną. Vietos darbo biūras praneša, kad su nedarbu esą labai sunku kovoti. Tą kartoja viso pasaulio spauda.

Trumpai apie viską.

— Auganistane vėl prasideda neramumai; Nadir Chanas pasiuntė kariuomenę malšinti sukilėlius; jau daug jų suimta ir pristatyta Kabulan ir juos laukia mirtis.

— Dabar eina mėginimai su gariniais automobiliais; jie pasirodo tylesni už benzininius ir tokiu būdu bus patogesni.

— Latviai rengiasi statyti nepriklausomybės paminklą; paminklas bus pastatytas prie Dauguvos ir kainos apie milijoną latų.

— Latvijos karo ministeris Ozolis išėjo iš vyriausybės, bet ji pati pasiliko; dabar eina derybos, kam pavesti jojo portfelis.

— Graikų prezidentas der ligos atsistatydino; dabar eina rungtynės tarp kelių kandidatų į prezidento vietą.

— Rumunijos sostinėje Bukarešte studentai sudaužė vieną masonų ložą; policijai pasisekė suimti tik du studentai; riaušės, nukreiptos prieš masonus ir žydus įvyko ir kitose Rumunijos vietose.

— Amerikoje viskas daroma dideliu užsimojimu. Taip viename mieste sukilo kaliniai ir juos malšino kariuomenė, pavartojusi ašarines dujas ir kulkosvaidžius.

— Gruodžio 10 d. Stokholme išdalino lauretams Nobelio dovanas; iškilmėse dalyvavo pats švedų karalius, įpėdinis, daug mokslininkų ir šiaip rinktos publikos.

— Laikraščiai praneša, kad Anglija ir Amerika per nusiginklavimo konferenciją reikalaus povandeninių laivų panaikinimo.

— Sau Paulio kolonijos lietuviai padovanojo žemės sklypą lietuviškai mokyklai; dabar rūpinamasi tos mokyklos rūmų statymu.

2) Dobžanski's.

KAJETUKAS.

Vieno veiksmo komedijėlė.

Gipolitas. Būtinai?

Ksavera. Būtinai.

Gipolitas. Na, del tavęs, mano širdele, jau padarysiu.

Ksavera. Duodi, tėvelis, garbės žodį?

Gipolitas. Verbum nobile!

SCENA III.

Tie patys ir Julė.

Julė. Atsiprašau ponų, kaž koks nepažįstamas atvažiavo.

Ksavera: Kaip atrodo?!

Julė. Ilga nosis, didelės akys...

Ksavera. Širdis man sako, kad jis; skubu persirengti! (Išbėga).

Gipolitas. Ištiesų jis, o aš dar rudinėj.

Antan! Jonai! O kad jūs kur sudegę. Švarką! Batus! Ei, nuskurėliai! (Eina savo kambarin).

SCENA IV.

Julė (viena).

„Iš tiesų jis" Kas „jis", koks „jis"? Kaž koks jaunas vaikinas ilga nosimi ir toks juokingas. Bet ačiū Dievui, kad nors toks atvažiavo, bent įvairiau bus. Čia nuobodumu ir mirti galima. Gyventi jaunai, kaip aš, tarpe šitų senių lepšių nuomininkų ir tarnų daugiau nieko nematyti iš tiesų kalėjimas. O! Jau sau prisiekiau, kad iš čia išprukus už jokius pinigus daugiau neisiu pas ponus tarnauti. Bet Dievas gi žino, kada tas bus. (*Prisiartina prie veidrodžio*). Plaukai reikia pasitaisyti, gal šis ponelis ir iš miesto? Tegu gi pažįsta, kad su miestiete turi reikalo.

SCENA V.

Julė ir Kajetukas.

Kajetukas. (*Įeina, ir kas kart vis sustodamas, žvalgosi*). Viduje—gana tvarkinga, bet iš lauko — tikra lušna. Arklidės neblogos, tik klėtis kaž kaip pakrypus. Bet perėjus mano rankosna viskas pasitaisys. (*Apžiūrinėdamas baldus*) Gana tvarkingai! Bet kodėl gi nieko nesutikau manęs pasitinkant? Reikia į veidrodį pasižiūrėti, nes žmogus kelionėj visas aplimpi, aprūksti. (*Eina arti kanapos prie Julės, kuri jį tik dabar pastebi.*

Julė. Och!

Kajetukas. (*Apverčia kėdę*).

Julė. Persigandau.

Kajetukas. Aš taip pat persigandau.

Julė. Ponas tur būt pas poną Murmulavičių su reikalais?

Kajetukas. (*Į šalį*). Gal čia jo duktė? (*Juokdamasis*). Ne tiek pas poną Murmulavičių, kiek pas jo dukrytę. (*Į šalį*) Tai pasisekė. Turėjau jai patikti—nieko nekalba.

Julė. Kuo galiu ponui patarnauti?

Kajetukas. (*Į šalį*). Kaž kaip trūksta balsos.

Julė. Prašau poną sėstis.

Kajetukas. O, dėkoju! Išsisėdėjau važiuodamas! (*Į šalį*) Bet fain mergina. (*Balsiai*). Atsiprašau panelės, panelė turbūt nežinote, kuo aš vadinuosi?

Julė. Iš tikrųjų nežinau (*Į šalį*). Koks mandagus, mane panele vadina.

Kajetukas. Aš esu Kajetonas Dievaitavičius.

Julė. Labai man malonu.

Kajetukas. Ar, panelė, žinote, kuo tikslu atvykau?

Julė. Ir to nežinau. (*Į šalį*) Keistas klausimas.

Kajetukas. Tai, panele, mano tėvo laiško neiskaitėt?

Julė. (*Keisdama toną*) Ne. Čia sodžiuje nėra kada skaito...

Kajetukas. Bet juk, panele, skaityti mokate?

Julė. Galiu, bet čia sodžiuje...

Kajetukas. Tai, panele, turbūt nežinote, kad atvažiavau čia vestis?

Julė. Nieko apie tai negirdėjau.

Kajetukas. Maniau, kad atvažiavęs rasiu visa tvarkoj, o čia dabar pats turiu pirštis. (*Po pauzos*). Panele buvote mieste?

Julė. Ilgą laiką buvau Vilniuje.

Kajetukas. Tur būt didelis miestas, didesnis nei Smurgonys?

Julė. O ponas Vilniuje niekuomet nebuvote?

Kajetukas Kartą važiavau turgun su arkliais, bet pakely man juos pavogė, tai ir grįžau namo.

Julė. Gaila!

Kajetukas Labai trokštu nuvažiuoti Vilniun.

Julė. (*Atsidūsėdama*) Ach! Aš irgi!

Kajetukas. (*Į šalį*). Dūsauja, tai turbut aš jai visgi patikau. (*Balsiai*). Kai vesiu, važiuosim į Vilnių.

Julė. Kaip tat? Ponas ir mane su savim paimsi?

Kajetukas. Aiškus dalykas! Na ką gi be panelės ten dirbčiau, nežinodamas nei kur pasidėti.

Julė. E, ponas juokauji!

Kajetukas. Dievaži nesijuokiu.

Julė. O ką pono tėvas pasakytų?

Kajetukas. Dabar tėvas draudžia, bet vedęs dirbsiu, kas patiks.

Julė. O! Labai ponuibūsiu dėkinga.

Kajetukas. Oo! Pažiūrėsi, panele, kai ten naudosimės!

Julė. (*Susigėdus*) O! Pone!

Kajetukas. Aš nesijuokiu! Tėvas duos daug pinigų. (*Bučiuoja jos ranką*).

Julė. Bet, pone!

Kajetukas. (*Į šalį*) Ot fain mergina. Dievaži, fain!

Julė. Leisk mane, pone, išeiti.

Kajetukas, Bučiuoju panelės rankelės! Ppa!

Julė. Sudieu! (*Išbėga*).

SCENA VI.

Kajetukas: (*Vienas*).

Ot kur mergina, su ja ir pasikalbėti galima. Iki šiol mane kiekviena panelė taip išmušdavo iš kelio, kad ir prasižioti negalėdavau. Bet jai turėjau pekliškai patikti, kad taip staigiai susibičiuliavau. O, aš taip greit visa atliksiu, kad net tėvas nusistebės. Jis man išleisdamas sakė: (*Apsižvalgo*) „Atsimink, liurbi, kad man namo be pačios nė kojos, nes kai šeštą arbuzą atsiveši namo, (*o aš jau penkis gavau*) tai liepsiu duoti (*apsižvalgo*) *ir tyliau*) penkiosdešimts rykščių ir senberniu visų gyvenimą liksi!" Bet to dar pridūrė: „Žiūrėk, sako, kak nebūtų jaunutė ir už tave vyresnė, nes vedžios visus už nosies. O čia atsiranda kaip tik panelė, kad kaimynai tik laižysis pamatę.

SCENA VII.

Kajetukas ir Gipolitas.

Gipolitas. Aa! Numanau kuo esti. Šitie bruožai, ši nosis! O ši nosis puikiai primena man tavo tėvą! (*Apkabina jį*).

KORESPONDENCIJOS

Švenčionių apskr.

Rizgūnai, Daugeliškio valsč. Mes turime valdišką mokyklą, joje mokytojauja p. B. Bobrowicz'ius. Šis moka lietuviškai, bet vaikų lietuviškai nemoko ir dar draudžia vaikams kalbėti tarp savęs ir namie. Jis sako: „kai priprasite, tai dar ir prie inspektoriaus kalbėsite". Nepaklusnius (ar galima pavadinti taip 7 — 8 metų vaikelį, kuris nemoka ne žodžio lenkiškai?) ir nubaudžia. Pats mokytojas gyvena Paringėj ir labai dažnai apleidžia pamokas: vaikai neradę mokytojo sugrįžta namo be nieko: paskui nenueina, nesitikėdami rasti p. mokytoją, ir tėvai gauna pabaudų. Kalti tėvai, kad nesirūpina savo vaikelių likimu. Jiems reikėtų taip rūpintis, kaip činčikiečiai arba reškuteniečiai; šie gynė ir apgynė savo vaikelius.

Margius.

Ašmenos apskr.

Dzeveniškių vals. Dzeveniškių valsčius yra grynai lietuviškas. Bet ir bažnyčioje, tik kartas nuo karto girdima lietuvių kalba Dievo žodis, evangeliją visada, o pamokslą retkarčiais. Tai priguli nuo klebono noro (Nejaugi Dzeveniškių parapijoj nesutvarkyta pamaldos? *Red.*). Per metines šventes ir vietines bažnyčios iškilmes, na ir paprastą sekmadienį kai gražus oras! Kodel taip yra, nežinau? Juk čia visa parapija grynai lietuviška, ir tikrai kiekvienas geriau supranta lietuviškai, negu lenkiškai, o tačiau pirmoje vietoje statomas lenkiškas pamokslas. Ir tik kai pasitaiko gražus oras, lietuvišką pamokslą pasako po mišių.

Dzeveniškių vals. veikia trys užtvirtintos „Ryto" mokyklos: Didžiuliuose, Kaziuliuose ir Biliuose. Dzidžiuliečiai matė daug vargo, kol iškovojo sau lietuvišką mokyklą. Tikrai garbė dzidžiuliečiams už jų tvirtą valią, drąsą ir pasiryžimą, viską pergalėti. Ir savo darbais gali būti pavyzdžiu, kitiems šio valsčiaus sodžiams, kurie trokšta vivo to, bet nedrįsta atvirai tarti žodžio, kad jie to reikalauja ir taip turi būti.

Šiame valsčiuje kai kuriuose sodžiuose gyvuoja Šv. Kazimiero Dr-jos skyriai kaip antai: Dzidziuliuose, Kaziuliuose, Maciuciuose, Žižmuose, Paškonyse, Stalgonyse, Milkūnuose ir Biliuose.

Ant. Bajoras.

Suvalkų apskr.

Žvikeliai, Seinų vals. Susipratimas gyventojų tarpe yra nemažas. Pav. jau kelinti metai veikia Šv. Kazim. Dr-jos skyrius. Jį nesenai aplankė su paskaitomis p. A. Butrimas. Po paskaitų nariais įsirašė dar 51 asmuo. Tuo būdu dabar turime apie 100 narių. Vargas tik su lenkiška mokykla, kurioje nė žodžio nemokoma lietuviškai. Savos gi mokyklos tėvai per apsileidimą nesirūpina.

Lapelis.

Gardino apskr.

Kabeliai. Gruodžio 8 dieną Kabelių parapijinėje salėje įvyko akademija Šv. Tėvo Pijaus XI 50 metų kunigavimo Jubilėjui pagerbti. Akademijos inicijatoriumi buvo vietinis klebonas kun. P. Čaglys; josios rengėju ir tvarkytoju vietos vargoninkas V. Trojanas, kuriam vadovaujant, Kabelių bažnytinis choras gražiai padainavo daug žavėjančių tautiškų dainelių. Salė buvo dailiai papuošta lietuvių tautinėmis ir popiežiaus veliavomis. Ypač gražiai atrodė estrada viršuje su dideliu Šv. Tėvo Pijaus XI paveikslu ir Jo Ganytojiškos valdžios ženklais. Akademiją atidarė 17 val. kun. P. Čaglys, kuris savo kuklioje kalboje nušvietė Šv. Tėvo Pijaus XI 50 metų kunigavimo darbuotę ir jo nuopelnus Katalikų Bažnyčiai ir žmonijai. Daug buvo pasaktya gražių, iškilmei pritaikintų kalbų ir eilių. Didžiausį įspūdį į klausytojus, kurių kuvo pilnutelė salė, savo iškalbingumu padarė Vladas Trojanas, kuris pasakė net tris kalbas: apie dabartinio Šv. Tėvo gyvenimą, Blaivybės reikšmę ir švietimą. Akademija prasitęsė nuo 17 iki 20 val., pasibaigė lietuvių tautos himnu, kurį Kabelių choras puikiai sugiedojo.

K. P.

„Kur. Wil." pareiškė nusistebėjimą, kad mes atkreipėme jo domę į nutylėjimą del Vyties išniekinimo Kaltinėnuose. Jam vis rūpi V. Kudirkos akademijoje pasakytos lenkų kalbon išverstos jo eilės. Ir klausia: ką turi bendro ragaišis su malūnu? Taigi, ponuliai, kad turi. Paimkite vadovėlį, vartojamą pradžios mokykloje I-II skyriuje, suraskite, kaip padaroma duona ir tikrai įsitikinsite. Tai, lygiai ir čia. Jūsų žmonės lietuvių tautos ženklą, anaiptol ne šaulių, išniekina, o jus norite, kad nuskriaustieji skriaudiką mylėtų. Tokie atsitikimai pasaulyje pasitaiko labai retai.

— Sovietai mano įvesti pas save lotynų abecėlę; jau darbuojasi tam klausimui aptarti parinkta komisija.

Pasiskelbęs rūsų caru Kirilas iš Vokietijos persikėlė Prancūzijon. Koburgo miesto magistratas apkrovęs Kirilą dideliais mokesčiais ir turėjęs nuo jų bėgti

---

Kajetukas. Turbūt turiu garbės su ponu Gipolitu Murmulavičiu...

Gipolitas. Taigi, širdele, taigi! Su tavo tėvo draugu... Bet kaip gi čia pakliuvai, mano Kajetonėli?

Kajetukas. Važiuotas, pone!

Gipolitas. Ne to klausiu! Čia iškritai lyg iš dangaus, niekas tavęs nė nematė, kaip įėjai.

Kajetukas. O kaipgi, net su pono geradario dukrele kalbėjau.

Gipolitas. Jau kalbėjai! bravo iš savęs vyras! Vos tik slenkstį peržengė, jau panelėms galvas kvaršina.

Kajetukas. (*Pasigirdamas*) Oo ponai! Aš prie moterų turiu neapsakomą laimę. Žinai, pone, kartą Smurgonyse...

Gipolitas. E! Ką ten Smurgonyse! Tuojau man sakyk, kaip tau patiko?

Kajetukas. Labai!

Gipolitas. Tas mane džiugina! Bravo mergina, ką?

Kajetukas. Dievaži, bravo! Man patiko dėl to, kad ne tokia vejavaikė, kaip kitos panelės, kurios tuojau ir tyčiojasi iš žmogaus.

Gipolitas. Lygiai tu su panelėmis apseiti nemoki!

Kajetukas. Neperdaugiausia, nes iki šiol dažniausia tik jaučius prižiūrėdavau.

Gipolitas. Man tie jaučiai primena vieną, prieš dvidešimtį metų tavo tėvo patarnavimą.

Kajetukas. Žinau! Žinau! Tėvas prie kiekvienos progos apie tą pasakoja:

Gipolitas. Pamanyk sau! Vedu Kaunan parduoti jaučius, o čia, kad imsiu sirgti Alytuje, jog iš lovos nė žingsnio. Jaučiai vietoje stovėti negali, vesti gi nėra kam. Tik štai, prieš tai beveik nepažįstamas, atvyksta tavo tėvas ir gelbsti mane. (*Jausmingai*). Ir dabar, kai tik pažiūriu į tave, tai man ir primena jaučius. (*Spaudžia jį*). Vienok džiaugiuosi, kad skonį turi prie rimtesnių moterų.

Kajetukas. Iš tiesų nemėgstu panelių, kurios lyg durnaropių apsivalgę...

Gipolitas. Ir mano toks skonis. Man moteris trysdešimtį baigus, tai ir pritirymas ir rimtumas!

Kajetukas. O kiek gi pono duktė turi metų?

Gipolitas. (*Susirūpinęs*) Tarytum... tai yra... 26 baigė.

Kajetukas. Aš niekuomet nepamanyčiau!

Gipolitas. Taip, jau baigė, baigė!

Kajetukas. Aš maniau, kad daugiausia 18 turi.

Gipolitas. Taip, išrodo tiek, nes dar jauna, grakšti, o! Turėsi pačiukę kaip niekada... o kad dora, tikrinu!

Kajetukas. Tikiu!

Gipolitas. (*Priėjęs prie Ksaveros kambario durų*). Ei! Ksaveryte, eikš! Ponas Kajetukas jau senai laukia. (*Kajetukui*). Ksaverutė tuojau ateis. Bet tu pusryčius ar valgei? Ką? Ee? Sakyk! Tik teisybę!

Kajetukas. Na, šiek tiek ir alkanas.

Gipolitas. Koks tu, Kajetukai, tylus. Sėdi ir nekalbi. Pusryčius tuojau pagaminsiu pagal tavo skonio. (*Išeina į dešinę*).

Kajetukas. (*Vienas*). Net galva sukas, kalbėjo, kalbėjo! — A kas čia eina; kokia sena ponia, tai turbūt pono Gipolito duktės teta.

SCENA VIII.

Ksavera. (*Jai įėjus, Kajetukas prieina pie jos ir bučiuoja į ranką. Ji į šalį*). Koks staigus. (*Balsai*). Ponas turbūt pavargęs iš kelionės?

(B. d.)

Įvairūs patarimai.

Klausimas. Mes esame 4 broliai ir 2 seserys, tėvas ir motina. Vyriausiasis brolis Amerikoje. Abi sesers ištekėjo už vyrų ir gavo kraičius. O aš antrasis brolis, kaipo vyriausias namuose, esu vedęs. Trečiasis brolis išėjo į žentus ir nieko iš namų negavo. Žadėta svirnas ir 100 dolerių, arba kumelys vertės 100 dolerių. Man vedant gavau pirkią ir 1/9 dalį žemės. Šiaip nieko nedavė. Dabar tėvai nori užrašyti jauniausiajam broliui dvi dalis. Ar galiu kaip nors tam sukliudyti.

J. Gudas.

Atsakymas. Negali. Tėvas turi pilną teisę pasielgti su savo turtu kaip jam patinka ir todel gali užrašyti savo žemę labiausia mylimam vaikui, vis tiek kad ir jauniausiam.

Klausimas. Mano tėvo buvo 7 broliai, kurie jau dabar visi išmirę. Vyresniojo brolio liko vienas sūnus ir jis valdo visą žemę. Dabar mūsų sodžius išsiskirstė į vienasėdžius ir ta žeme taip pat liko įrašyta man. O mano tėvo buvo dar sesuo, ji jau 19 metų kaip ištekėjo už vyro ir jai atiduota kraitis, bejokių dokumentų nėra, tai ji dabar nori paimti žemės. Norėčiau žinoti, ar ji gali paimti iš manes žemę?

Antanas.

Atsakymas. Jei dar tėvui gyvenant sesuo gavo kraitį, tai sulig vietos papročio jokios teisės prie Tamstos žemės neturi.

Klausimas. 1912 metais iš rusų valdžios pirkome 22 ha raisto. Dokumentus nesuspėjom gauti, nes užėmė kraštą vokiečiai. Tačiau plane pas miško sargą yra paženklinta, kad ta žemė priklauso mūsų sodžiui. Šiemet pasikeitus miško sargams, naujasis sargas paėmė vieną žmogų ir senąjį miško sargą ir apkapčiavo senąjį rubežių, tai yra kuris buvo prieš 1912 metus ir parašė: „rządowy las". Sargas sakė, kad jam taip liepęs padaryti liesničius. Kaip čia gali būtiž

Sodietis.

Atsakymas. Dalykas yra neaiškus ir sunku duoti atsakymas arčiau nesusipažinus su byla. Patariame asmeniškai kreiptis į advokatą ir susilaikyti nuo sauvališkų žingsnių, nes tai vis tiek dalyko neišspręs.

Klausimas. Kaip išnaikinti paparčiai dirbamoj dirvoj?

J. Gudas.

Atsakymas. Kadangi paparčiai žemėje turi gana stiprų šakniastiebį, iš kurio paskui leidžia orinius stiebus, tai juos išnaikinti beveik nėra jokio būdo, ligi jie patys neišnyksta. Kad jie išnyktų, tai jiems dirvoje reikia sudaryti tokias sąlygas, kokių jie nemėgsta: Jei žemė drėgna, tai reikia ji nusausinti. Naudinga taip pat duoti kalkių (vapnos). Oriniams paparčių stiebams neduoti augti ir juos kas kartas nukapoti dalgiu.

Klausimas. Kas daryti, kad plaukai ant galvos gerai gulėtų?

Fr. Panamarietis.

Atsakymas. Reikia juos kasdien šukuoti.

Klausimas. Kas daryti, kad pelės nėgadintų javų kluonuose ir kaip jas išnaikinti.

Fr. Panamarietis.

Atsakymas, Kluonuose geriausia peles naikina geros katės. Be to, pelėms naikinti yra daug visokių vaistų, bet už jų pasekmingumą mes negalime imti jokias atsakomybės. Be abejo, pelės pridaro daug nuostolių ir todel jas reikia naikinti visais galimais būdais. Iš vaistų patartume vartoti pelių tifą, „Murit" ir „Ratin". Kreipkitės į vaistų sankrovas ir gal gausite tų vaistų.

Klausimas. Mūsų sodžius nori skirstyties į vienasėdžius, bet daugiau yra nenorinčių, negu norinčių. Tai ar gali mus priversti eiti iš gimtojo daiktelio ar ne?

Fr. Panamarietis.

Atsakymas. Išsiskirstymui į vienasedžius nereikia net didžiumos balsų ir tai pravesti gali net mažuma. Kol komasacijos darbai mūsų krašte, galima sakyti, tiktai pradėti, tai dar atsižiūrima į norinčių ir nenorinčių skaičių. Bet ateis laikas, kuomet valdžia privers skirstytis, vistiek kad ir visas sodžius nenorėtų. Sodžiuje ūkininkas negali racijonaliai versti savo ūkio ir todel tenai amžinai viešpatauja skurdas. Todel, juo greičiau išsiskirstyti, juo geriau.

Klausimas. Namas pastatytas 7 metai ir jau 5 metai gyvenamas, bet atėjus žiemai kaminai drėgsta prie pat lubų, ir molis toks būna minkštas, kad palietus pirštu ženklą padarai. Namas stovi apydrėgnoj vietoj ir todel nežinome, kas kaltas, ar kokia tai šlapuma, ar kas? Krosnies liukteliai išrungyti 11 metrų ilgumo iki lubų, tai gal iš tos priežasties, kad visai ataušta dūmai ligi prieina prie lubų? Bet savo spėjimais negalime suprasti, kas reikia daryti, kad tai nepasikartotų kiekvieną žiema.

Atsakymas. Negerai jau tai, kad namas pastatytas apydrėgnėj vietoj. Kaminas drėgsta todel, kad blogai įtaisytas. Bent iš Tamstos laiško tokią išvadą galima padaryti. Kad kaminas nedrėgtų, reikia pašalinti priežastis, kuri tą drėgnumą iššaukia. Tačiau patarimo duoti negalima, nežinant visų smulkmenų ir neapžiūrėjus vietoje.

Klausimas. Treti metai savo vienkiemyje pasistačiau pirkią, kurią užpuolė grybas, išsyk grindis, o vėliau persimetė į sieną ir lubas. Mėginau naikinti druska, bet nieko nepadėjo. Kaip jis išnaikinti?

Br. Pr.

Atsakymas. Su naminiu grybu roda menka. Jų yra daug rūšių ir su kiekviena rūšia kitomis priemonėmis kovojama. Negalima sakyti, kad ta kova būtų labai pasekminga. Taigi, reikėtų pirma susekti, kokios rūšies grybas į Tamstos pirkią įsikraustė ir tik tada nustatyti kovos priemones.

Asmeniškai visiškai netikiu panašiai kovai. Geriausia būtų pasistatyti nauja pirkia, neimant medžiagos iš apkrėstos senosios ir kitoj vietoj. Kitaip tiktai sugaišinsite daug laiko, įdėsite lėšų ir sveikatą savo suardysite gyvenandami nesveikoje troboje.

M. S.

Klausimas. Šiemet prikasiau apie 800 pūdų pašarinių burokų, kuriuos norėčiau sušerti melžiamai karvei. Karvė vidutinė ir veršiuosis apie Kalėdas. Pieno ant šviežios žolės duoda ligi 10 litrų, kurį galima vietoje parduoti po 35 skatikus už litrą. Prašau patarti, ko jai dar duoti prie burokų, kad daugiau pieno duotų?

Br. Pr.

Atsakymas. Galima būtų duoti atsakymas tik tada, jei būtų žinomas karvės gyvasis svoris. Jei turite didesnes svarstykles, tai pamėginkite karvę pasverti ir mums praneškite. Tada sustatysime dienos duoklę.

Atsakymas Tr. Panamariečiui. Tamstos brolis negražiai elgiasi, jei kartą duoda, o paskui vėl nori atimti, juo labiau, turėdamas žemės net daugiau, negu gali apdirbti. Bet kadangi Tamsta dovanotus 2 ha valdai jau virš 10 metų, tai ta žemė paliko Tamstos nuosavybe ir brolis jos negali atimti, jei ir labiausiai užsispirtų.

Klausimas. Prašau pranešti, ar yra Vilniaus lietuvių knygynuose lietuviškai-išpaniškas žodynas?

Šnekutis.

Atsakymas. Tokio žodyno nėra.

Klausimas. Avių pradėjo pūti nagos. Kas daryti ir kaip gydyti?

S. V.

Atsakymas. Šia liga dažniausia suserga avys žiemos metu. Gydyti galima taip. Vieną šaukštą kreolino sumaišyti su buteliu virinto vandens. Nuplauti švariai avims kojas, nesigailint muilo. Nuplautas kojas aprišti naminės drobės gabalėliais, vieną jų padėjus tarp abiejų nagų ir tuo būdu apvyniotas kojas vilgyti kreolino miešimu.

Jeigu pasitaiko dvokiančios žaizdos, tai reikia jos išplauti šiltu vandeniu ir muilu, o kai išdžius, pabarstyti šiais milteliais:

1 dalis mėlynojo akmenėlio miltelių,
5 „ bulvių krakmolo miltelių.

Visa tai sumaišoma ir barstoma žaizdas. Jei nagos ilgos, reikia jos apkarpyti.

Klausimas. Ar galima tvartus krėsti medžių drožlėmis, jei pakraikėms nėra šiaudų? Pirmiau tvartus krėsdavome samanomis, bet dabar samanas rauti liesničius užgynė.

Atsakymas. Kai nėra geresnės medžiagos tvartams krėsti, tai galima vartoti ir medžio drožlės. Medžio drožlės yra menka pakraikė, nes savyje turi smalos ir sunkiai pūsta. Geriausia jas vartoti paeiliui su šiaudais.

Nepriklausomoj Lietuvoj.

Tautų Sajungos atstovas Kaune.

Šio mėn. 13 d. Kaunan atvyko Tautų Sajungos susisiekimo ir tranzito komisijos vicepirmininkas dr-as de Vasconcellos. Svečią priėmė audiencijoje Valstybės prezidentas. Beto jisai lankėsi pas ministerių pirmininką p. Tūbelį ir užsienių reikalų ministerį p. Zaunių. Koks p. atstovo atsilankymo tikslas, tuo tarpu nežinia. Lenkų spauda spėja, kad tai esa susiję su Lietuvos susisiekimo su Lenkija nesutvarkymu.

Atmainos Lietuvos diplomatijoje.

Laikraščiai praneša, kad ligšiolinis Lietuvos atstovas Estijai ir Suomijai p. I. Aukštuolis paskirtas Lietuvos užsienių reikalų ministerijos departamento direktoriumi. Atstovu į Stokholmą (Švedija) skiriamas p. J. Savickis. Be to po naujų metų bus paskirtas Lietuvos atstovas ir Čekoslovakijai.

Tuo būdu matome, kad Nepriklausomoji Lietuva savo atstovybių tinklą plečia. Reikia dar pridurti, kad Škotijoje (Anglija) gyveną lietuviai taip pat prašo paskirti konsulą.

„Pavasario“ jaunimo suvažiavimai.

Gruodžio mėn. 30 d. šaukiamas Lietuvos kaimo jaunimo organizacijos „Pavasario“ Vilkaviškio rajono kuopų atstovų“ suvažiavimas. Gruodžio 30 d. įvyks toks pat suvažiavimas Panevėžio rajone. Suvažiavimuose bus svarstomi kaimo jaunimo lavinimosi ir švietimosi reikalai. Panevėžiečiai be to dar žada bendrai sutikti Naujas metus vietos katedroj.

Lietuvos Universiteto studentų atstovybės prezidiumas.

Šio mėn. 9 d. įvyko naujai išrinktos Kauno Universiteto studentų atstovybės posėdis, kurį atidarė prorektorius kun. dr-as B. Česnys. Posėdyje liko išrinktas atstovybės prezidiumas: pirmininkas B. Širvinskas (varpininkas, jis mokėsi iki 7 klasės Vytauto Didžiojo Gimnazijoje Vilniuje). Sekretoriumi išrinktas stud. Raila ir iždininku Kalvelis.

Mokslo amžiaus vaikų skaičius Kauno mieste.

Kauno miesto valdybos švietimo skyriuje gruodžio mėn. 5 d. yra suregistruota 7.678 mokslo amžiaus (7—13 m.) vaikai. Tautybės atžvilgiu vaikai suskirstomi šiaip: lietuvių — 4.026; žydų — 2.679; lenkų 333, rusų — 229; vokiečių — 328; kitų tautų — 20.

VIETOS KRONIKA.

Kalėdų atostogos.

Kalėdų atostogos universitete prasidėjo šio mėn. 15 d. ir tęsis iki kitų metų sausio mėn. 9 dienos. Vidurinėse ir pradžios mokyklose atostogos prasidės šio mėn. 21 dieną ir tęsis iki sausio mėn. 3 dienos.

Ką tai reiškia?

„Vilniaus Rytojaus“ Nr. 22 buvo įdėta korespondencija iš Sėniškių apie vakarinius kursus, kuriuos buvo suorganizavęs lenkiškos mokyklos mokytojas. Del tos korespondencijos po kelių mėnesių Vilniaus mokyklų kuratorija atsiuntė savo pastabas, kurios tilpo „Vilniaus Rytojaus“ Nr 61. Pereitą penktadienį mūsų redaktorius gavo skubų pašaukimą iš Tardymo Skyriaus (Wydział Śledczy), kur tą pačią dieną buvo tardomas del tos korespondencijos.

Ar gi galima tylėti?

Kaip žinome, sulig konkordato katalikų dvasiškiai gauna mėnesines algas. Iš tų algų kurija paprastai atskaito nemažą nuošimtį. Atskaityta iš kelių šimtų kunigų algų, susidaro gana nemaža suma. Turimomis žiniomis, atskaityti nuo algų % daugiausiai sunaudojami vadinamos „Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej“ akcijai plėsti. O juk žinome, kad ši jaunimo draugija yra įkurta vien lenkinimo tikslais. Jai gi savo algos dalį priversti yra atiduoti ir lietuviai kunigai. Keistai visa tai atrodo.

Yra ir antras dalykas. Nuo kelių metų leidžiama oficijalus Kurijos organas „Wiadomości Archidjecezjalne“ (seniau „Kurenda“), kuriame spausdinama visokie oficijalūs parėdymai ir arkivyskupijos laiškai vien lenkiškai. Todel lietuviškų ir mišrių parapijų klebonai gavę tai, privalo versti ilgiausius laiškus lietuvių kalbon, arba kiti vien tik lenkiškai paskaito. O juk minėtą laikraštį siunčia visiems klebonams ir jie prenumeratą privalo sumokėti.

Sena muzika, tik pakeistas instrumentas.

Pasirodžius „Vilniaus Šviesos“ įpėdiniui „Vilniaus Žodžiui“, mes trumpai pastebėjome, kad naujame laikraštyje pasikartojo seni „Vilniaus Šviesos“ puolimai. Bet manėme, kad „Vilniaus Žodis“ užuot tuščių žodžių, imsis bent kiek kūrybinio pozityvaus darbo. Dėja. Išėjo antras numeris, o kūrybinės minties nė už supuvusį skatiką. Vien tušti šaudymai, seni „Vilniaus Šviesos“, „Tiesos Žodžio“ rėkavimai prieš Laikinąjį Komitetą, šūkavimai: „mes opozicija, mes opozicija“. Juk tie bergždi šūkavimai visiems įgrįso. Save girti, o kitą peikti dar maža: reikia parodyti ką esi nuveikęs ir kuo esi prisidėjęs prie tautinės sąmonės pakėlimo. Gi kartoti tą pačią muziką, tik pakeitus instrumentus, nėra joks naujas dalykas ir juo visuomenės nesužavėsi, kuri jau žino senai, kad vyriausiajam „Vilniaus Žodžio“ redaktoriui (ne tam, kuris pasirašo po laikraščiu) norisi pirmiausiai tapti Laikinojo Komiteto pirmininku, o tuomet visi bus geri ir klerikalai ir zitietės ir t.t. (Čia yra visų nepasitenkinimų šaltinis). Elgetiškai atrodo užimta „Vilniaus Žodžio“ pozicija ir jeigu dabar gyventų Vincas Kudirka, jisai pasakytų: Pamergavus porą metų „Vilniaus Šviesai“ ji susilaukė sūnaus, kurį pavadino „Vilniaus Žodžiu“. Tik iš to sūnaus, kaip ir iš jo motynos-mergos naudos labai... ...maža.

„Apsirūpino“ kaliošais.

Pereito ketvirtadienio naktį nežinomi piktadariai išmušę kaliošų krautuvės (Vokiečių g. 28) mūro sieną, išnešė iš krautuvės 300 porų moteriškų kaliošų ir 30 vyriškų. Nuostoliai priskaitomi į 7000 zlotų. Policija veda tardymą, bet iki šiol vagių nepavyko suimti.

Valdininkų atmainos.

Vilniaus vaivados parėdymu šiomis dienomis vaivadijoj ir miesto storastijoj padaryta keletas valdininkų pakeitimų. Pav. paskirtas naujas miesto storastos pavaduotojas p. J. Rodzerowski's, o ligšiolinis vicestarosta p. Bohdanowicz'ius paskirtas vaivadijos administratyvinio — juridino skyriaus vedėju.

Įtartinas nuoširdumas.

Apsilankius Vilniuje latvių grupei, susidarė iniciatorių būrys, kuris rengiasi suorganizuoti „latvių susitartinimo su lenkais draugiją“. Žinant lenkų politikų vingius, reikia dideliai abejoti ar iš tų miltų bus kokia nors duona? Greičiausiai steigiamoji draugija veiks tik popieryje.

Taip bent susirinko.

Šiomis dienomis pasirodė naujas gudų laikraštis „Napierad“ (Pirmyn), kurį leidžia gudiškų sanatorijų grupė, o dalyvauja jame tarp kitų žinomieji Trepka, ir Luckievič'ius. Ši kompanija, kaip jau skaitytojams žinoma, buvo suorganizavusi Lietuvos Statuto sukatuvių akademiją.

Nanseno pasai.

Paskutiniu metu storastijos pradėjo išdavinėti Nanseno pasus. Juos gaus tie asmens, kurie iki šiol nėra priėmę jokios pilietybės. Daugiausia tuos pasus ima įvairaus plauko rusų emigrantai, kurie nenori grįžti bolševikų valdon on Rusijon.

Gudai piktinasi.

Pasirodo, kad prie Lietuvos Statuto atsirado dar vienas pretendentas, būtent — ukrainai. Jų spaudoje paskutiniu metu plačiai rašoma apie Lietuvos Statutą ir jie tvirtina, kad jis buvo parašytas ukrainų kalba. Del to tvirtinimo be galo piktinasi gudai, (Žiūrėk „Ślach Moładzi“ Nr. 9) kam, girdi, ukrainai savinasi gudų kalbą.

Del to dalyko mes pabrėžiame, kad Lietuvos Statutas buvo rašytas nei gudų, nei ukrainų kalba, bet slavų cerkvine kalba, kurią tuomet vartojo visi rytų ir pietų slaviai, kaipo literatinę. Svarbu, kad tą statutą pagamino lietuvių tauta, o kokia kalba, tai jau antraeilis dalykas ir todel gudų sanatoriams nėra ko rūstauti ant ukrainų, kad šie reiškia prie slavų cerkvinės kalbos pretensijų.

„Vilniaus Rytojaus“ Kalėdų numeris.

Šventinis „Vilniaus Rytojaus“ numeris išeis dvigubas, tai yra 8 puslapių su pasiskaitymais. Kalėdų numerį pasistengsime išleisti gruodžio 21 dieną, kad iki švenčių mūsų skaitytojai laikraštį galėtų gauti.

Trumpai apie viską.

— Prancūzų ir italų santykiai labai įtempti. Nesenai prancūzų jūrininkai Pietųslavijos mieste Sebeniko demonstravo prie italų konsulato ir šaukė: šalin Musolini, šalin fašistai! Prancūzų spauda tai užginčija, bet vyriausybė veda tardymą.

— Laukiamas didelis politinis procesas Anglijoje. „Daily Mail“ mini Lloyd Džordžą.

— Sovietų vyriausybė skolinasi iš savo valdininkų ir darbininkų 800 milijonus rublių, jie bus priversti pirkti išleistas obligacijas (skolinimo popierius).

— Sovietų vyriausybė rengiasi šiais metais priversti darbininkus nešvęsti Kalėdų; tačiau daug darbininkų rengiasi per Kalėdas darbą nutraukti.

— Sovietų užsienių reikalų kamisoriaus pavaduotojas Karachanas nuvyko į Turkiją. Kelionės tikslas dar nepaaiškėjo.

— Prancūzija veda derybas su Vatikanu. Prancūzija rengiasi įsileisti kunigus į mokyklas.

— Italai statosi naują labai didelį laivą, bene didžiausį pasaulyje; šiuo laivu bus galima perplaukti Atlanto vandenyną per 5 dienas; laivas pradės plaukioti 1931 metais.

Redakcijos atsakymai.

P. Ištyrusiam. Širdingai ačiū, bet tiesiog nesinori kartoti tos pačios pasakos apie jaunimo girtavimą. Netilps.

P. Mazūriui. Tamsta rašai, kad Juozas Gudaitis yra paėmęs iš pačtos Tamstai atsiųstus du kalendorius ir nenori atiduoti. Trauk Tamsta jį teismo atsakomybėn, nes toks dalykas baustinas.

Švenčionių „Ryto“ draugijos valdyba

sausio 2 dieną 12 val. Salėje Rynek 2 kviečia visuotinį narių susirinkimą. Dienotvarkėje pranešimas apie metinį draugijos veikimą, pririnkimas valdybon 2 narių, vieton išėjusių, laisvi sumanymai.

Valdyba primena visuomenei, kad naujus narius priima pati valdyba, todėl kviečiama iš anksto atsiųsti pareiškimas apie norą įstoti draugijon, kad būtų laiko dar prieš susirinkimą priėmimas ar nepriėmimas išspręsti.

Senuosius narius kviečia valdyba pagalvoti apie užsimokėjimą nario mokesčio. Kas nėra sumokėjęs nario mokesčio pernai ir nesumokės prieš sausio mėnesį, bus laikomas apmirusiu nariu ir valdyba galės išbraukti iš narių sąrašo.

VALDYBA.

Leidėjas ir Atsak. Redaktorius J[illegible]

„RUCH“ Spaustuvė, Totorių g.